

Łódzki Rubinstein

Wystawa opowiada o „łódzkim” Arturze Rubinsteinie. Przywołuje początki jego muzycznej drogi, prezentuje też jego artystyczną aktywność w mieście swojego urodzenia, w którym koncertował aż 34 razy. Nazywany królem pianistów i obywatelem świata, podziwiany i oklaskiwany na obu półkulach, wspominając lata artystycznej kariery, wydarzenia, miejsca i ludzi, z którymi był związany, zawsze z wielkim sentymentem mówił o Łodzi, wracając wspomnieniami do przeżyć, jakie w jego pamięci z tym miastem się wiązały. Podkreślał też często, że zawsze czuł, iż w Łodzi ma swoją publiczność, która nigdy go nie zawiedzie.

Wystawa przedstawia także wydarzenia związane z nadaniem łódzkiej filharmonii imienia Artura Rubinsteina, co stało się ogromną nobilitacją dla instytucji i jej artystów, jak i ogromnym zobowiązaniem, by prezentować poziom godny Wielkiego Patrona - podziwianego na całym świecie Pianisty, jak i kochającego ponad wszystko życie Człowieka.

Ważną częścią wystawy są wiadomości prezentujące powojenne dzieje koncertów Artura Rubinsteina w Łodzi, a zwłaszcza ostatniego koncertu, który odbył się 30 maja 1975 roku, zorganizowanego (ze względu na większą niż w łódzkiej filharmonii widownię) w Teatrze Wielkim w Łodzi. Jednak i wówczas Mistrz odwiedził darzoną przez siebie ogromnym sentymentem „starą salę Vogla”, jak ją nazywał. Było to dla niego miejsce przepełnione wspomnieniami - to właśnie tam odbyły się wszystkie jego łódzkie publiczne koncerty, poczynawszy od estradowego debiutu w grudniu 1894 roku. I dokładnie w tym samym miejscu - w sali koncertowej dawnego gmachu filharmonii - ponad 80 lat później miała miejsce pierwsza próba Mistrza z orkiestrą przed jego ostatnim koncertem w rodzinnym mieście.

Wystawa dodatkowo prezentuje m.in. wspomnienia grających w tym koncercie muzyków. Przywołuje również niewidoczne dla publiczności wydarzenia, które w związku z koncertem rozegrały się za kulisami. Mistrzowi towarzyszyła wówczas Orkiestra Symfoniczna Państwowej Filharmonii Łodzi pod batutą Henryka Czyży. Zapis tego koncertu na płytach CD ukazał się 50 lat później nakładem Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina. Jesienią 2025 roku nagranie to opublikowano także na płycie winylowej.

W ostatnim udzielonym w Łodzi wywiadzie, dzień po koncercie w Teatrze Wielkim, Artur Rubinstein powiedział m.in.

„...Ja ciągle mieszkalem w miastach, które mnie uznawały prawie-że za obywatela, jak Paryż, jak Nowy Jork, Hollywood, jak Los Angeles... ale wiedziałem, że tam (...) początku mojego nie było. A tutaj, dziwna rzecz - czuję to bardzo głęboko... Jest gdzieś jakieś przeżycie tych pierwszych lat (...) to zagrało we mnie bardzo, że nawet grając wczoraj, wzruszyłem się bardzo. To jest miasto, gdzie się urodziłem... tutaj pierwsze kroki, pierwsze myśli, pierwsze uczucia... wszystko się tu stało.”

Kuratorką wystawy jest archiwistka FŁ, Bożena Pellowska-Chudobińska.

Na zdjęciu: Artur Rubinstein z żoną podczas wieczorku w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Warszawie przy ul. Pięknej 10 w ramach VI Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina. Fot. Stefan Deptuszewski, 1960. Odwzorowanie cyfrowe obiektu fizycznego. Narodowy Instytut Fryderyka Chopina, Sygn. F. 1569 [3].

